

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2022/6 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/6

Karar Tarihi : 13/7/2023

R.G. Tarih - Sayı : 19/10/2023 - 32344

DAVACI: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI: Değişim ve Demokrasi Partisi

DAVANIN KONUSU: Değişim ve Demokrasi Partisinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebidir.

I. DAVANIN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Değişim ve Demokrasi Partisinin ilk büyük kongresini süresinde yapmadığı ve zorunlu organlarını oluşturmadığı gerekçesiyle kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebini içeren 6/9/2022 tarihli ve 2022/51047475/1256 sayılı yazısının ilgili kısmı şöyledir:

“2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasasının 14/7. Maddesi gereğince siyasi parti tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde ilk büyük kongresini yapmak zorundadır. Adı geçen Parti tarafından 18/06/2021 tarihinde 1. Olağan Kongresini yaptığını Başsavcılığımıza bildirilmiş ise de, kongreye ait evraklar ve seçilenlere ait belgeler gönderilmemiştir. Kongrede seçilenlerin sadece isimlerinin yazılı olduğu, T.C kimlik numaraları ve diğer kimlik bilgilerinin bulunmadığı anlaşılmıştır. Davalı siyasi partiye kongre evraklarını ve ilgili evrakları göndermeleri için 17/05/2022 tarihinde yazı yazılmış, ancak yazılan yazımız genel merkez olarak bildirilen adreste bulunmamaları nedeniyle iade edilmiş, yapılan adres araştırmasına rağmen partinin adresi tespit edilememiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 121. maddesinin atfı nedeni ile, derneklerin sona erme hallerini düzenleyen 4721 sayılı Türk Medeni Yasası'nın 87. maddesinin 2. bendi uyarınca "İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması" kendiliğinden sona erme hallerinden biridir.

Davalı parti tüzel kişilik kazandığı 03/06/2020 tarihinden bu yana iki yılı aşkın bir süre geçtiği halde ilk büyük kongresini yapmamış ve zorunlu organlarını oluşturmamıştır.

...

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 14. maddesinin 7. fıkrasının son cümlesi ve 121. maddesi ile Dernekler Yasası'nın 36. maddesi yollamasıyla Türk Medeni Yasası'nın 87. maddesinin 2. bendi uyarınca ilk büyük kongresini süresinde yapmaması ve sorunlu organlarını oluşturmaması nedeni ile kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi iddia ve talep olunur.”

II. PARTİNİN SAVUNMASI

Anayasa Mahkemesinin 13/10/2022 tarihli ve 33787353-115.02-(E.2022/6 D. İş)-773/2964 sayılı savunma istediği yazısının tebligatı, Parti adresinde kimsenin bulunamaması nedeniyle 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun

Esas Sayısı : 2022/6 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/6

Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 57. maddesi gereğince Partinin Genel Merkez adresinin kapısına 4/11/2022 tarihinde asılmış ve tebliğ evrakı mahalle muhtarına bırakılmıştır. Parti, süresi içinde savunma vermemiştir.

III. İNCELEME

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının yazısı, Raportör Ömer DURSUN tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Değişim ve Demokrasi Partisinin süresi içinde ilk büyük kongresini yapmadığını ve zorunlu organlarını oluşturmadığını ileri sürerek kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

3. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesinde belirtilen bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle siyasi partilerin tüzel kişilik kazanacağı, 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partinin en yüksek organının büyük kongre olduğu, yedinci fıkrasında ise parti kurucularının ilk büyük kongreyi partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorunda olduğu belirtilmiştir.

4. Değişim ve Demokrasi Partisi, kuruluşuna dair bildiri ve eklerini 3/6/2020 tarihinde İçişleri Bakanlığına vermek suretiyle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmıştır. Partinin Kanun'un 14. maddesi uyarınca bu tarihten itibaren iki yıl içinde ilk büyük kongresini toplaması ve zorunlu organlarını oluşturması gerekmektedir.

5. Kanun'un 121. maddesinin birinci fıkrasında "*Türk Kanunu Medenîsi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır.*" denilmektedir. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 87. maddesinde kuruluş amacının gerçekleşmesinin imkânsız hâle gelmesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmaması ve zorunlu organlarının oluşturulmaması, tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının imkânsız hâle gelmesi ve olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması durumları derneklerin kendiliğinden sona erme hâlleri arasında sayılmıştır.

6. 3/6/2020 tarihinde tüzel kişilik kazanan Değişim ve Demokrasi Partisinin tüzel kişilik kazandığı tarihten itibaren iki yıl içinde ilk büyük kongresini toplamadığı ve zorunlu organlarını oluşturmadığı anlaşıldığından 2820 sayılı Kanun'un 121. maddesinin yollamasıyla 4721 sayılı Kanun'un 87. maddesi gereğince Partinin dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti gerekir.

7. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasında "*Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi parti malları Hazineye geçer.*" denilmektedir. Bu itibarla tüzel kişiliği sona eren Partinin mallarının Hazineye geçmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

A. Değişim ve Demokrasi Partisinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin yollamasıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 87. maddesi gereğince dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğine,

Esas Sayısı : 2022/6 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/6

B. Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazineye geçmesine,

C. Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine,

13/7/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Zühtü ARSLAN

Başkanvekili

Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili

Kadir ÖZKAYA

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Muammer TOPAL

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

Basri BAĞCI

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE